

Évközi 5. vasárnap

1Kor 2,1-5

Nem emberi bölcsesség

¹Én is, amikor nálatok jártam, testvérek, nem kerestem szavakkal vagy bölcsességgel akartam nektek hirdetni Isten tanúságtételét. ²Elhatároztam ugyanis, hogy nem akarok másról tudni köztetek, csak Jézus Krisztusról, a megfeszítettéről. ³Gyöngeségem tudatában félve és nagyon elfogódottan mentem hozzátok. ⁴Tanításom és igehirdetésem ezért nem a bölcsesség elragadó szavaiból állt, hanem a lélek és az erő bizonyosságából, ⁵hogy hiteteknek ne emberi bölcsesség, hanem Isten ereje legyen az alapja.

Pál látszólag keresztpredikációról beszél, amikor a megfeszített Krisztusra utal (1Kor 2,2b). Valójában azonban soha nem ismerte el a szinoptikus hagyományt sem a leveleiben, sem a prédikációiban. A szenvedéstörténet kétségtelenül az ősegyházban a szinoptikus evangéliumok legkorábban rögzült része volt. Jézus halálának drámája és feltámadásának csodája az igehirdetők buzgósága által számos követőt szerzett Jézusnak, akkor is, amikor már erről csak az első generációs keresztények beszéltek. A szenvedéstörténet, közismert nevén passió hatása azonban nem a görög drámák rafinált irodalmi stílusából adódik, a megtisztulás (görögül katarzis) élményét nem a szöveg adja, hanem Jézus bűnösökért adott áldozatos szeretete. Ez a fajta bölcsesség, lényegében különbözik a hellenista filozófusok okoskodásától, hatóerejét nem a retorikai hatásoknak tulajdonítja. Pál korában a zsidó tanok terjesztésén számos művelt rabbi munkálkodott. Alexandria-i Philon az egyik legismertebb, akinek írásmagyarázata nagy hatást váltott ki. Feltehetően ennek hatása alá került Apolló is, aki éppen Korintusban működött Pál idejében. A keresztény tanokat inkább filozófiai, mint történeti ismeretek felől közelítette meg, ugyanis nem tudott különbséget tenni Jézus keresztsége és Keresztelő János bűnbánati prédikációjához tartozó keresztsége között. Mégis számos tanítványt szerzett magának, olyannyira, hogy Korintusban az egyik csoportosulás neve Apolló-párt lett. Apolló előbb filozófiai alapon ismerkedett meg a kereszténységgel, és csak később a keresztény egyház tagjainak segítségével találkozott a szinoptikus hagyománnyal.

Pál Krisztus-tapasztalata szintén különbözik a többi apostol Jézus-tapasztalatától, hiszen megvilágosodása a damaszkuszi úton olyan

misztikus élmény volt, amely megtéréshez vezette őt. Erre a megtérésre a többi apostol sem a Jézussal töltött hároméves tanuló idő alatt, sem a feltámadás után nem volt alkalma. Vagyis, a keresztény megtérés és a filozófiai belátás között óriási különbség van. Az egyik vélemény azonosítást jelent, a másik, ezen túlmenően, elkötelezett áldozatvállalást Jézus üzenetének megtartására és Jézus üzenetéről szóló tanúságtételre. Ezek azok a tapasztalatok, amelyek meghozták Pál számára a krisztusi bölcsességet. Ez a bölcsesség az életnek Isten felől való szemléletéből áll, és nem hasonlítható a jórészt deduktív, levezetésen alapuló emberi, filozófiai állításokhoz. Talán erre a tapasztalatra vonatkozott az az isteni sugallat is, amelyet Ananiás kapott Pál megtérése után, amikor vonakodott a keresztények veszélyes ellenségeként ismert Pállal találkozni és meggyógyítani őt. Ekkor az isteni szózat ezt közölte vele: „Menj csak, mert eszközömmül választottam, hogy megismertesse nevemet a pogány népekkel... Megmutatom majd neki, mennyit kell értem szenvednie” (ApCsel 9,15–16).

Az egyházat építő missziós tevékenység nem filozófiai tevékenység, nem egyszerű valláspedagógia, nem is csoportszervezéssel kapcsolatos szociológiai ismeretek együttese. Minden jó igehirdető eljut odáig, hogy felismerje, Krisztus bölcsességével lehet csak egyházat építeni. A zsidó bölcsességi irodalom, túl a teológiai igazságokon elsősorban abban segít, hogy miként éljünk túl minden politikai, gazdasági és lelki krízist itt a földön. A keresztény bölcsességi irodalom szemlélete viszont nem evilági, hanem túlvilági. Arra tanít meg, hogy hogyan lehet lehozni az isteni harmóniát a földi viszonyok közé. Ez pedig ritkán teremthető meg szenvedés és áldozat nélkül.